

ski naraščaj. Odbor Slomškove Zveze se ne strinja s tem dovolilom. Zavezino vodstvo stoji na stališču, da je dobro urejena telovadba za šolsko mladino vsestranske važnosti, posebno še, ker šole v pretežni večini ne nudijo primerne telovadne prostora in telovadnih pripomočkov. Vadi telovadnih društev so odgovorni za red v telovadnici, zato naj se neubogljivci kaznujejo ali pa izključijo. Učiteljsko naj imenuje nadzornike za določene telovadne ure, ki naj se šolskemu vodstvu javijo.

14. Političnim strankam je dovoljeno, da smejo prirejati v šolskih prostorih strankarske prireditve. Vodstvo Zaveze je mnenja, da naj se vrše taki politični shodi samo v onih šolah, kjer je na razpolago telovadnica, šolske sobe pa naj bodo izzete. Učilnice naj bodo tako otrokom kakor odraslim svet kraj.

15. Slomškova Zveza je izrazila na seji Učiteljskega Sveta željo, da hoče imeti v višjem šolskem svetu svojega zastopnika, ker vanj ni bil izvoljen njen kandidat. Zaveza je bila pozvana, da naj vpliva na tovariša Černeja in Gnusa, da odloži članstvo, kar stori Zaveza tem lažje, ker sta se imenovana svoječasno že odpovedala izvolitvi. Zavezin tajnik opozarja, da je ljudskošolsko učiteljsko v višjem šolskem svetu nezadostno zastopano. Če ima 300 profesorjev dva člana, moralo bi imeti v njem 3000 učiteljev in učiteljic najmanj štiri člane: dva Zaveza, enega Slomškova Zveza in enega Društvo slovenskih učiteljic. To bi bilo vsaj približno pravično. Krivda nikakor ne leži na Zavezi, pač pa tam, kjer se je določil tak volilni ključ. Zavezin predsednik pojasni, da o kakoli izpremembi te določbe glede volitve in ključa nečemo na mero dajnem mestu ničesar slišati.

16. Učiteljsko C. M. D. v Trstu se zahvaljuje Zavezinemu predsedniku za znani in že sprejeti predlog, ki ga je stavil na prvi seji višjega šolskega sveta, da prevzame in plačuje Narodna vlada zasebno učiteljsko, ki služi na zasebnih Ciril-Metodovih šolah, in stopi tozadevno v dogovor s Ciril-Metodovo družbo. Pooblašča ga, da to učiteljsko pri vseh tozadevnih pogajanjih zastopa tako pri Družbi, kakor na Narodni vladi SHS v Ljubljani, in mu daje v to svoje polno pooblastilo. Doposlani sklepi C. M. učiteljskega in otroških vrtnaric in prošnja slovenskega državnega učiteljskega iz Trsta, da izposluj Zaveza na Narodni vladi nabavni prispevek in eventualne druge povške, ki jih dovoljuje ista vlada ostalemu državnemu učiteljskemu v SHS, so se odstopili po Zavezinem predsedniku višjemu šolskemu svetu v ugodno rešitev. Takisto je posredoval pri Ciril-Metodovi Družbi, ki je namerala vsemu nedefinitivnemu družbinemu učiteljskemu odpovedati službe, da ta sklep sistira in da zahteva od Narodne vlade za to potrebno subvencijo.

17. Dopis s Štajerskega, ki se tiče pokojninskega zakona za učiteljice ženskih ročnih del, katere so omožene z uradniki, ki imajo že penzijo, se odstopi referentu dr. Skabernetu. Istemu se odstopi tudi dopis štajerske učiteljske Zveze, ki se zavzema za odpravo krivice, ki se je zgodila pri odmeri draginskih doklad za udovele učitelje. Ker je postala tozadevna naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo že pravomočna, se bo naknadno o tem razpravljalo v ministristvu prosvete v Beogradu.

18. Poverjeništvu za socialno skrbstvo je pozvalo Zavezino vodstvo, naj imenuje v anketo zoper draginjo 2 člana. Imenovala sta se tovariša Anton Likozar in Fran Gärtner.

19. Meščanska šola v Krškem je poslala Zavezi konferenčni sklep, ki se zavzema za enotno srednjo šolo v nižjih štirih razredih. Višje gimnazije in realke naj bi imele lastna vodstva. Dopis je se priporočilno odstopil predsedniku višjega šolskega sveta.

20. Pedagoško društvo v Krškem naznanja, da so bile Hočevarjeve ustanove vedno pravočasno razpisane, letos pa je tak razpis izostal. Dopis se odda v vednost na pristojno mesto.

21. Dogaja se, da nekaj Zavezinih članov ne plačuje vse določene članarine. Sklene se, da mora vsak Zavezin član plačevati polno članarino, torej tudi upokojenci. Kdor hoče posamezne Zavezine liste, jih lahko naroči kadarkoli, a tak naročnik ni član Zavezine organizacije.

22. Mnogo je učiteljev in učiteljic, ki hočejo biti člani obeh stanovskih organizacij. Zavezino vodstvo stoji neomajno na stališču, da bodi vsakdo član samo ene organizacije.

23. »Savez hrvatskih učiteljskih društev u Zagrebu« je odgovoril na naš svoječasno mu doposlani dopis glede dobave svinjske masti s Hrvatskega za slovensko učiteljsko, da bi bil nakup te masti združen z velikimi težkočami. Najprej bi morala dobiti Zaveza od hrvatske vla-

de izvoznico, nato pa bi morala poiskati liferanta, ki bi ji pa v najboljšem slučaju mogel preskrbeti le majhen kvantum masti.

24. Srbsko učiteljsko, zbrano na stanovskem sestanku v Podgorici, je Zavezino članstvo brzojavno presrečno pozdravilo.

25. Na naše ekspresno pismo, ki je bilo odposlano v Beograd z zadnje seje upravnega odbora, je prejela Zaveza zahvalo od prestolonaslednika Aleksandra, istočasno pa tudi od šefa dvorne pisarne.

26. V skupni Jugoslaviji moramo imeti enotno urejeno šolstvo, pa tudi enotne stanovske organizacije. Sklene se, da stopi Zaveza takoj v dogovor s srbsko, bosensko-hercegovsko, hrvatsko in dalmatinsko učiteljsko Zvezo glede preosnove teh organizacij. Omenjene organizacije naj se izjavijo, pod katerimi pogoji naj se izvrši ta preosnova: a) ali naj se dosedanje Zveze docela opuste in naj stopi na njih mesta ena sama centralna stanovska organizacija, b) ali naj se obdrže pokrajinske organizacije pod skupno centralno Zvezo. Odposlanci srbskega učiteljskega pridejo v doglednem času v Ljubljano, naša deputacija pa gre v Beograd in Zagreb. Na teh sestankih naj se v skupnih dogovorih podrobneje razreši to vprašanje.

27. Odsek za preustrojitev našega šolstva je izdelal načrt šolskega zakona. V Letušu se še enkrat vsa tvarina natančno pregleda, nakar izide načrt v »Učiteljskem Tovarišu« in v učiteljskem glasilu srbske Zveze.

28. Izkaze katastrofa našega šolstva in učiteljskega so odposlala izvršilnemu odboru obeh organizacij vsa šolska vodstva, le z Notranjskega in Primorskega jih iz znanih vzrokov še ni.

29. Koroškemu učiteljskemu društvu za sodni okraj Pliberk se sporoči, da naj smatra celovško učiteljsko društvo za deželno Zvezo, kamor naj javi svoj pristop kot okrajno učiteljsko društvo. Razjasni se mu tudi vprašanje glede stanovskih listov in knjig »Slov. Šolske Maitce«.

30. Načrt šolskega zakona, skupno in smotreno delovanje vsega ljudskošolskega, meščanskošolskega in srednješolskega učiteljskega v tej odločilni dobi, pa skupna deputacija, ki gre k centralni vladi in ministristvu prosvete v Beograd, zahtevajo, da se povabi v Učiteljski Svet tudi Društvo slovenskih profesorjev. Takisto naj bodo člani Učiteljskega Sveta vsi predsedniki in tajniki teh organizacij ter vsi od učiteljskega in profesorjev izvoljeni člani višjega šolskega sveta. O tem se obvesti odbor Učiteljskega Sveta, ki naj o tem tudi odloči.

31. Z ozirom na razna vprašanja se sklone, da se lahko zglase za čas neurejenih povojnih razmer učitelji begunci kot člani pri onem učiteljskem društvu, v katerem kraju začasno prebivajo, da redno prejemajo »Učiteljskega Tovariša« in »Potopnika«. Članarina štiri krone, ki je odmerjena učiteljskemu društvu, naj odda pozneje društveni odbor onemu društvu, kjer ima dotičnik službeno mesto.

Društvene vesti.

+ Savinjsko učit. društvo zboruje v četrtek, 13. t. m., ob 2. uri pop. na Gomilskem.

Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje tov. Jakšeta o zgodovini srbskega naroda. 4. Predlogi.

+ Učiteljsko društvo za radovljški okraj je imelo 27. pret. mes. v šolskem posloju na Koroški Beli svoj 11. sestanek. Društveni predsednik pozdravi navzoče v primernih besedah ter da besedo tajniku. Slednji poroča, da se je večina članov odzvala pozivu ter plačala članarino o pravem času, le nekaj počasnežev je zaostalo (8 po številu). — Sklene se, da pozove tajnik še enkrat dotične člane, ki dolgujejo članarino, da jo poravnajo do 15. marca t. l. Ako ostane ta poziv brezuspešen, se jih črta iz društva in ustavijo Zavezini listi. — V nedeljo, t. j. 2. marca, naj učiteljice prireajo protestne shode proti italijanski okupaciji, nabirajo podpise, ki se pošljejo gđc. Wilsonovi, sestavijo primerne resolucije ter naj pošljejo te pole tov. Severjevi v Radovljico.

Postavi se pok. šol. ravnatelj in častnemu članu uč. dr. za rad. okraj Andreju Grčarju v Radovljici nagrobni spomenik. Napravi se okrožnica v sporazumu s predsednikom Slomškove Zveze na vsa šolska vodstva, da naj prispeva vsaka učiteljska oseba rad. okraja vsaj 10 K za spomenik. Pričakuje se, da se bo vsak odzval ter prispeval, da se ohrani možu, ki je deloval dolgo vrsto let na šolskem polju, zaslužen spomin. Vsi prispevki naj se pošljejo na naslov: Fr. Jaklič, učitelj v Radovljici. — Učit. društvo prispeva k spomeniku 100 K, za rezervni zaklad Zaveze pa 50 K.

Sklene se napraviti vlogo na višji šolski svet, naj bi se srbohrvatski tečajji otvo-

rili za učiteljsko tega okraja med šolskim letom vsak četrtek pop., in sicer na Jesenicah. Lažje bi prišel srbo-hrvatski učitelj enkrat na teden v naš okraj, kakor pa da bi se učiteljsko poučevalo med počitnicami v Ljubljani, kar bi bilo neprijetno radi stanovskih in življenjskih razmer.

Zaveza se naprosi, naj posreduje na višjem šolskem svetu za odpravo, da ne bodo delili krajini šolski sveti voditeljem 3 dnevne dopuste, ampak višja šolska oblast.

Tovarišu Černeju daje društvo zupnico in ga prosi, naj obdrži svoj mandat, ker ni bil voljen od ljudstva, kakor mu očita zadnji Slov. Učitelj, ampak od ondodnega učiteljskega.

Prihodnji sestanek se vrši 27. marca t. l. v šol. posloju na Jesenicah ob 3. pop. Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključijo predsednik zborovanje. — Tajnik.

+ Učiteljsko društvo za novomeški šolski okraj zboruje v četrtek, dne 13. sušca t. l., točno ob pol 2. uri popoldne v novem gimnazijskem posloju po tem dnevnem redu:

1. E. Gangl: Naše naloge v prihodnjih dneh.

2. A. Marók: O reformi šolstva.

3. J. Zupančič: Srbo-hrvatski tečajji za tuokrajno učiteljsko.

4. Slučajnosti.

Učiteljsko, ki se udeleži zborovanja, je prosto pouka. — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za laški okraj ima svoj drugi letošnji občni zbor v nedeljo, dne 16. sušca 1919, ob poldeveti uri dopoldne v šolskem posloju v Laškem trgu.

Dnevni red:

1. Zapisnik.

2. Društvene zadeve.

3. Poročilo o delegacijskem zborovanju Zaveze.

4. Tesnospise in narodna šola — nerorano polje. Poroča tovariš J. Pukmeister.

5. Slučajnosti in predlogi.

Pred zborovanjem se vrši pevska vaja, ki se je naj pevke in pevci zanesljivo udeležijo. Polnoštevilne udeležbe pa vsekako pričakuje — odbor.

+ Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje dne 13. marca 1919 ob 11. uri dopoldne v deški šoli v Konjicah po sledečem vzporodu:

1. Nagovor predsednikov.

2. Došli dopisi.

3. Nemščina kot neobvezen predmet v narodni šoli. (Pogovor.)

4. »Zveza« — ali se naj razpusti ali ne?

5. Volitev delegatov za deleg. zborovanje Zveze, ki bo zborovala o Veliki noči.

6. Društvo »Selbsthilfe«. (Izstop?)

7. Predlogi in slučajnosti.

Da se lahko vsi člani udeležijo zborovanja, je dal okrajni šolski svet vsem tovarišem in tovarišicam, ki imajo ob četrtkih pouk, ta dan šole prost.

Pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Ferdo Bobič, Fran Golež,

t. č. predsednik, t. č. tajnik.

+ Učiteljski krožek za pliberški okraj. Učiteljsko pliberškega in velikovškega okraja se je sestalo 19. minulega meseca v Pliberku. Bil je to prvi sestanek slovenskega učiteljskega na svobodnih tleh dose-daj tlačenega Korotana, za učiteljsko Korotana gotovo jako pomemben dan. Mnogobrojna udeležba je najjasnejši dokaz za to.

Po navduševalnem pozdravnem govoru sklicatelja načelnika P. Močnika je predaval šolski vodja Dr. Doberšek o šolskih, gospodarskih in političnih razmerah na Koroškem. Izvajanja so bila z navdušenjem sprejeta in izrekla se je želja, da se objavijo v »Uč. Tovarišu«.

Z ozirom na to, da je ustanovljeno učiteljsko društvo za Koroško, se ustanovitev posebnega učiteljskega društva za velikovski pol. okraj opusti zaenkrat. Ustanovi pa se za prehodno dobo učiteljski krožek za pliberški okraj, h kateremu tudi lahko pristopijo učiteljskega velikovškega okraja. V odbor so bili izvoljeni: P. Močnik — predsednik; D. Doberšek — namestnik; L. Kertova — tajnica.

Na sestanku sta se sprejeli sledeči resoluciji:

I. Koroško učiteljsko Nemške Avstrije je dobilo meseca prosinca t. l. izplačan nabavni prispevek za leto 1918 v višini četrte draginjske doklade tega leta. Slovensko koroško učiteljsko na ozemlju Koroške, ki je zasedeno od jugoslovanskih čet pa nabavnine ni dobilo, zaradi česar je gmotno napram nemškemu učiteljskemu na slabšem. Tudi učitelji begunci niso dobili nič.

Koroško učiteljsko, zbrano na sestanku učiteljskega krožka v Pliberku, prosi višji šolski svet, da pripomore učiteljskemu do zaostalega nabavnega prispevka, oziroma da nakaže prizadetemu učiteljskemu predjem v višini te nabavnine.

II. Učitelji in učiteljice, premeščene iz sosednjih dežel na Koroško žive v neugodnih gmotnih razmerah. Selitev jim je povzročila ogromne troške. Zaradi številnega vojaštva so stanovanske in prehranjevalne razmere skrajno slabe, zaradi vojne stanja službovanje težavno. Mnogi izmed njih so primorani najeti drago privatno stanovanje in se prehraniti v gostilnici, kar zlasti hudo zadene učitelje, ki žive ločeno od svoje rodovine. Le idealni nagibi so jih napotili, da so se potegovali za službo na Koroškem; zato upravičeno pričakujejo, da se jim dovoli taka gmotna pomoč, da ne bodo na slabšem napram drugim stanovskim tovarišem.

Iz teh razlogov prosimo višji šolski svet, da izposluje:

1) da se jim priznao selilni troški v izmeri kakor državnim uradnikom;

2) da se jim prizna primerna obmejna doklada. (Poštni uradniki (uradnice) n. pr. imajo 10 — 16 K na dan doklade!)

3) da se prizna onim učiteljem, ki morajo živeti ločeno od svoje rodovine, odškodnina v višini, kot jo dobivajo državni uradniki.

Nadalje prosimo višji šolski svet, da nakaže učiteljem (učiteljicam), ki so glosom dekreta samo prideleni v službovanje na Koroškem, zakonito doklado za supiranje.

Nazadnje se pritoži veliko število učiteljev in učiteljic, da jim davčni urad v Pliberku ne izplača službenih prejemkov, češ, da nima nobenega nakazila od višjega šolskega sveta. Učiteljsko pa je bilo od okrajnega komisariata obveščeno, da je plača nakazana.

Ker nekateri učitelji že več mesecev niso dobili plače, je seveda pritožba opravljena.

Soglasno se sprejme tudi predlog, naj višji šolski svet objave, tičoč se šol in učiteljskega, razglasi le v navedbenem listu. Zborovanje se zaključijo s tem, da zapoje učiteljsko »Lepa naša domovina«.

Prihodnji sestanek v sredo, 12. sušca, v Prevaljah.

Kronika.

= Slovensko vseučilišče ja zagotovljeno. Ministrski svet v Beogradu je dovolil 1.400.000 kron za slovensko univerzo v Ljubljani in želi, da se že to jesen prične na univerzi s poukom.

= Slovenski akademiki v Zagrebu za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Dne 25. pret. mes. so v Zagrebu zborovali slovenski visokošolci, da zavzamejo stališče glede vprašanja vseučilišča v Ljubljani. Vsi akademiki so po živahni debati o razlogih za ustanovitev univerze v Ljubljani soglasno sprejeli predloženo resolucijo, ki so jo takoj odposlali deželni vladi za Slovenijo in vseučiliški komisiji v Ljubljani. Po dolgoletnih, toda brezuspešnih bojih našega naroda za slovensko vseučilišče v Ljubljani, v žalosni dobi našega suženstva ni postala takojšnja ustanovitev našega vseučilišča po našem narodnem osvobojenju nič manj potrebna in nič manj utemeljena. Zato izjavlja slovenska akademika omladina brez razlike političnega in svetovnega naziranja, zbrana na polnoštevilnem sestanku v Zagrebu 25. svečna 1919: I. Da je skorajšnja ustanovitev popolnega vseučilišča v Ljubljani muna potreba ne le slovenskega dela našega naroda, ampak tudi skupnih jugoslovanskih kulturnih in narodnih interesov, ker se bo z njega ustanovitvijo ustvarilo novo kulturno žarišče za vsestransko prerojenje našega naroda. II. Zato zahteva akademika omladina, da prično vsi pristojni faktorji takoj s pripravami, da se že z oktobrom 1919 prično predavanja vsaj na juridični filozofski fakulteti. — III. Paralelno naj teko intenzivna pripravljajna dela za otvritev primerne vseučiliške knjižnice v Ljubljani in naj se skrbijo za prenos knjižnega materiala in drugih pripomočkov iz dunajske dvorne knjižnice, dunajskega in graškega vseučilišča in seminarjev. — IV. Vsi domači vseučiliški profesorji in strokovnjaki, raztreseni sedaj po tujih univerzah, naj se pridobijo za domače vseučilišče. — V. V izpolnitve strokovnega znanja in pridobitev širšega potrebnega obzora bo želel in moral marsikateri naš dijak iti v inozemstvo vsaj za nekaj semestrov. Vlada naj ustvari primeren fond za zadostne štipendije tem dijakom, da se bodo lahko nemoteno posvečali na inozemskih univerzah svojemu študiju. — VI. K sklepu pozivljaja slovenska akademika omladina vse resnomisleče naše kulturne delavce, da z združenimi silami podpro to našo pravično zahtevo, za katere udejstvitev se bomo borili z vsemi močmi.

= Učiteljske plače v Nemški Koroški. Dne 21. februarja je koroška deželna zbornica pri posvetovanju, ki je trajalo več ur, sklenila, da ugodno želi učiteljskega po zvišanju plač, katere naj bi odgovarjale plačam državnih uradnikov od XI. do VII. činovnega razreda. Za pred-

log so glasovale vse tri nemške stranke, samo o tem si niso bili na jasnem, kako se naj pokrijejo stroški. Šolstvo na Koroškem stane letno 2.000.000 K. Nove plače bi znašale tudi 2.000.000 K. Draginske doklade bi znašale 1.700.000 K. Za pensioniste in vdove bi dali 950.000 K. Skupni stroški so proračunjeni na 5.795.000 K. Če odračunamo navadne letne stroške v znesku 2.000.000 K, morajo letno pokriti novih 3.795.000 K.

= Univerza za časnike. Parlamentarna korespondenca javlja, da se bo osnovala na dunajski univerzi katedra za časnike.

= Tujerodni profesorji ostanejo na avstrijskih vseučiliščih. Kakor doznava korespondenca »Globus« iz akademskega vira, je odredba učne oblasti v Nemški Avstriji omogočila, da ostanejo tujerodni vseučiliški profesorji na svojih mestih.

= Četli za slovenske slušatelje na nemških visokih šolah. Čehoslovaški tiskovni urad javlja iz Prage: Ministrstvo za šolstvo in narodno prosveto je pozvalo vse visoke šole v republik, naj naznanijo, koliko slušateljev, profesorjev in drugih učnih oseb, ki niso pristojni v kako občino v Čehoslovaški republici, je vpisanih na teh šolah. Ta popis bo ministrstvo porabilo kot podlago za protidredbe, ker Nemška Avstrija izziva slovenske slušatelje in profesorje in napram nemškemu profesorjem in slušateljem zavzema jako neugodno stališče.

= Vrhovni zdravstveni svet in Slovenci. Iz Belgrada poročajo: Ministrski svet je sklenil ustanoviti vrhovni zdravstveni svet, v katerem bodo zastopani tudi štirje Slovenci. Istotako se bo ustanovil tudi stalni zdravstveni svet za infektivne bolezni.

= Ustanovitev narodne galerije in muzeja v Parizu. Iz Pariza javljajo: Zbornica je odobrila načrt za sezidavo narodne galerije in muzeja na prostoru 4500 kvadratnih metrov. V tej galeriji bodo razstavljene slike 1.040.000 francoskih, med vojno padlih vojakov, sohe generalov, politikov, velike zgodovinske slike iz vojne, vojni muzej itd., vsi predmeti, nanašajoči se na to svetovno vojno.

= Francoski dijaki so poslali k regentu Aleksandru v Parizu odposlanstvo, ki je izrazilo simpatije vse francoske učeče se mladine za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Polemika.

Tečaj za srbohrvaščino.

Na moj tozadevni članek, v katerem sem stavil vprašanje zaradi omenjenega počitniškega tečaja za učitelje, službojoče na deželi, predlaga nekdo, da združimo teorijo s prakso, namreč — potovanje po Srbiji.

Temu predlogu se popolnoma pridružujem, uvažujoč tudi duševne užitke, ki se nam nudijo pri tem. Dvomim samo, da bo tako potovanje ob današnjih razmerah že letos mogoče. Železnice v Srbiji še niso urejene in bi bile težkoče glede stanovanja in hrane morda še večje.

Eno pa se mi zdi vredno pripomniti. Mislim, da ni nobenemu Slovencu neohodno potrebno učiti se srbohrvaščine ravno v Srbiji. To se zgodi lahko doma. Potovanje pa bo veliko uspešnejše ter bomo imeli od njega več užitkov, ako neseemo srbohrvaščino že s seboj. In kako vse drugače bo, če pridemo v Srbijo, da si jo ogledamo in spoznavamo narod, kot pa če smo se prišli učiti srbohrvaščine. Nikakor nočem trditi, da zaradi tega še ni pravega časa za tako potovanje. Le ako bi letos še ne bilo mogoče, naj bo vsaj tečaj, pa če ne v Ljubljani, potem še bolje v Zagrebu.

Predlagatelj omenjenega potovanja v Srbijo ni za tak tečaj v Ljubljani tudi zaradi njenih slabih aprovizacijskih razmer ter predlaga, da pojdemo stradati rajši v Srbijo. Kje je prijetnejše stradati — v Ljubljani ali v Srbiji — prepuščam, da se vsak odloči po svoji razsodbi in lastnem okusu. Jaz na pr. ne bi hotel stradati ne v Ljubljani, ne v Srbiji — in vem, da mi tega bratje Srbi ne zamerijo. — k

Iz Jugoslavije.

— Novi službeni prejemki. Višji šolski svet začne z nakazili novih plač v ponedeljek, dne 10. t. m. Nakazila veljajo od 1. januarja t. l. dalje.

— Tovarišem abiturientom iz leta 1909! Letos bo 10 let, odkar smo dali slovo ljubljanskemu učiteljsku. Usoda nam je bila še dosti mila. Treh pa pogrešamo: Cvetka Trafenika, Ivana Ličarja in Janka Muharja. Zadnja dva nam je iztrgala vojna iz naše srede. Nameram prirediti v počitnicah kratko potovanje po Srbiji (Mačvi), kar ne bo stalo dosti. Kdor se hoče pridružiti, naj sporoči

svoj naslov. Enako naj pošljejo svoje naslove vsi tovariši z nasvetom glede letošnje deseterletnice! — Tovariški pozdrav! Božo Račič, Ljubljana, Prule.

— Uradni izpis iz zapisnika II. redne seje višjega šolskega sveta: Na II. redni seji višjega šolskega sveta dne 27. svečna 1919 je uvodno prečital učitelj Luka Jelenc protest proti nekulturnim nakanam laškega imperijalizma in nemškega šovinizma ter izjavo, da ne prepustimo svojega šolstva uničujoči poplavi tujinstva. Obenem se izreka priznanje in simpatija slovenskemu učiteljstvu, ki zvesto in odločno brani našo narodno kulturo ter se ne uklanja nobenemu nasilju na zasednem ozemlju. Izjava se predloži poverjeništvu za uk in bogočastje s prošnjo, da jo pošlje na pristojna mesta. — Poročalo se je o rehabilitaciji in nakazanju službenih prejemkov svoječasnemu političnemu preganjanju, suspendiranim in odpuščenim učiteljem. Goriškemu učiteljstvu tostran demarkacijske črte se je že izplačal v treh mesecih znesek okroglih 130.000 K kot podpora na račun službenih prejemkov. — Sprejeti so se predlogi glede izpopolnitve mnogih stalnih učnih mest na srednjih šolah, glede raznih imenovanj, dalje glede strokovnih nadzornikov za risanje in te lovadbo. — Oddala so se stalna učna mesta v Cirkovcih, na okoliški šoli v Ptuj in Reki pri Mariboru. — Za slovenske šole na Koroškem se je sklenilo do končne splošne ureditve učnega načrta obdržati določila starega učnega načrta, le da veljajo določila o nemščini za slovenščino. Uredilo se je dokončno vprašanje prešolanja zaselj Smrečje in Podpešek v šolski okraj Podlipa. — Antonu Pavšiču, nadučitelju v Kostanjevici, in Stefančiču Avgustu, učitelju v Kamniku, se dovoljuje beneški dopust do konca tekočega šolskega leta. — Za pomožnega učitelja v Sinjem vrhu se imenuje župnik Alojzij Jerič za dobo potrebe.

— Preklic. Višji šolski svet v Ljubljani je preklical odslovitve začasne učiteljice Marije Jagrove iz šolske službe. — **— Umrla je tovarišica Marica Dovanova,** učiteljica v Zagorju na Krasu, ki se ni mogla veseliti Jugoslavije v svojih. Na zasednem ozemlju je ugasnilo njeno plemenit dejanje tako bogato življenje. Kolikokrat smo srečali vrlo kolegino na zborovanjih Zaveze in na vseh priredbah naših organizacij! Bila je zvesta narod, stanu in šoli do zadnjega diha. Njenega pogreba se je udeležilo učiteljstvo postojanskega okraja, tudi italijanski oficirji so jo spemili na zadnji poti. Bodi blag in trajen spomin značajni in zvesti tovarišici!

— V uvaževanje! Gospod prof. Franjo Vajda, ravnatelj gimnazije v Ptuj, nam je poslal dopis, ki iz njega posnemamo: Naj se skoro preneha z začasnimi nameščenjem brez razpisov, ker bi v teh slučajih lahko kdo očital protekcijo, ker tako pride marsikdo brez svoje volje na kako mesto in se potem ne čuti sigurnega v svoji poziciji. Ako se zve, da je kdo predlagan na neko mesto, se takoj oglašijo drugi, češ, ta ni zanesljiv. Tako nastajajo nečedne afere, dostikrat brez stvarne podlage. Če zahtevaš natančnih podatkov, pa jih od nikogar ne dobiš. Na nemških šolah v Mariboru, Celju itd. bi zadostovalo, če se po razpisu nastavi zanesljivi narodni učitelji kot vodje, nepronsirani nemški učitelji in učiteljice pa bi lahko ostali, ker nam itak primanjkuje učiteljev. Ni prav, da damo najboljšo slovensko moč nemški deci, naše slovenske šole pa so brez učiteljstva. — Te vrstice je prof. vajdi diktirala deloma časniška polemika, še bolj pa njegova izkušnja, ki si jo je pridobil kot član mestnega šolskega sveta.

— Narodni svet za Meziško dolino v Prevaljah je poslal poverjeništvu za uk in bogočastje vlogo za izplačanje službenih prejemkov 4 učnim osebam in seznam onih učencev, ki se brez zakonitega razloga branijo obiskovati ljudske šole. Vloga zahteva, da učitelja Bregant in Mlačnik ter učiteljica Pavla Bregantova in Julija Zorkova za dobo, kolikor časa poučujejo na omenjeni šoli, potom davkarje v Pliberku prejemo z eventualnimi zastanki svoje plače. Učiteljstvo se bori z velikimi težkočami. Splošna draginja, selilni troški, pomanjkanje stanovanj — že to so neznosna bremena. Vrhutega pa dva meseca brez plače! Čudno bi izgledalo, da bi nanovo došlo učiteljstvo moralo iskati osebnega kredita ali celo delati dolgove. Notorično pa je, da učiteljstvo v teh dragih časih ne razpolaga s kapitalom in da je vsakdanje preživljenje zavisno edino le od plače, ki do sedaj itak ni bila velika. Tako dolga zamuda v izplačilu željno pričakovane plače ustvarja splošno nezadovoljnost, nered v vsakdanjih preživljajskih potrebah in more slabo vplivati na ugled učiteljskega stanu. Pri zadetih učnih osebah hodijo zama povpraševati na davkarjo v Pliberk. Tam jih odpravijo z opazko, da nimajo še nikakega tozadevnega nakazila. — Iz seznama je

razvidno, da se enajst učencev, oziroma učenk brani obiskovati šolo. Njih starši jih v tem podpirajo ter zabavljajo čez slovensko učiteljstvo. Šolskemu vodstvu je treba primernih navodil, da more zakonitim potom ukreniti potrebne korake, da bodo ti šoloobvezni otroci primorani obiskovati ljudsko šolo. — Poprej je bilo tukaj 484 šoloobveznih učencev — med temi le 30 Nemcev in 2 Italijana — pa so vsi brez izjeme morali obiskovati tukajšnjo šolo, kjer je bilo nastavljenih 10 nemških učnih oseb, ki so nemško poučevale; sedaj pa hočejo starši enajsternih učencev, ki mrzijo slovenščino, hoditi svoja nezakonita pota. Ti starši delujejo proti slovenskemu šolstvu ter puste otroke deloma privatno poučevati od odstavljenih nemških učiteljev. Tako postopanje slabo vpliva na druge učence, ki bi se sicer pridno učili, ko bi jih take izjeme ne motile. — Vsem tem nedostatom je treba nujno odpravo!

— Varnost sadjarstva. Sadjarstvo je skoro edina kmetijska panoga, ki se z njo narodni učitelj lahko prav intenzivno peča, in sicer ne samo teoretično, ampak tudi praktično. Poleg gmočnih koristi mu nudi gojitev sadjarstva najidealnejše razvedrilo po trudopolnem šolskem delu. Največjo korist od učiteljevega sadjarstva ima pa splošnost. Kakšne uspehe doseže v tem oziru učitelj, ki se z ljubeznijo in pravim umevanjem posveti tej stroki, o tem imamo dovolj zgledov. Lahko trdimo, da sta bila učitelj in duhovnik ob svojem času skoro edina pospeševalca naprednega sadjarstva med našim narodom, zlasti kar se tiče zainteresiranja in podrobnega dela. Zalibog, da je to delovanje v novejši dobi precej odnehalo. Nezaslišana gmočna mizerija, ki je v njej živelo učiteljstvo v minulih dveh, treh desetletjih, je kakor strupena rosa zamorila v njem vsako veselje do takega izvečine idealnega dela. Kdor se bori s smrtno, se ne bo navduševal za ideale. — Toda minulo je. Učiteljskemu stanu je napočila zora boljših časov. Na dejati se je opravičeno, da se bo odslej jel živeti zanimati za sadjarstvo vsak učitelj, ki živi in deluje med narodom in za narod ter bo nadaljeval delo svojih prednikov. Za Jugoslavijo je sadjarstvo še posebno velike važnosti. Ono hrani v sebi ogromne zaklade. Dvigali jih bomo v vedno večji množini, ako bo poprijelo zopet naše učiteljstvo ter z besedo in zgledom zbuja zanimanje in širilo potrebno znanje o naprednem sadjarstvu. — V to svrhu toplo priporočamo vsem slovenskim učiteljem strokovni list »Slov. Sadjar«, ki je nastopil letos že svoj 7. letnik in ki si neumorno prizadeva, da bi zanesel smisel in zanimanje za umno sadjarstvo v slednjo slovensko vas. — Vsaka šola v Sloveniji naj bi imela vse letnike »Slov. Sadjarja«, in sicer po en izvod v učiteljski, po več izvodov pa v šolarski knjižnici. Prav tako bi bilo želeto, da se ob ugodnih prilikah priporoči v naročbo učencem višjih razredov vsakdanje in onim pomavljalne šole. Marsikak učenec bi list naročil, ko bi ga poznal.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

XII. izkaz.

Po 50 K: Megušar Rihard in Hermina — Podzemelj. Po 20 K: Sadar Vendelin — Ljubljana. Po 12 K: Roza in Ludovik Pirkevič — Svibno. Po 10 K: Bernot Josip, A. Jakova — Vel. Podlog; Jaklič Joško — Dolenja vas pri Ribnici; Poljšak Lojze — Kanal pri Gorici, sedaj v Žalcu; Zoika Škoflančeva, Mara Lobetova — Podzemelj; Vrežec Janko, Franjica Pogačnikova — Ribno pri Bledu; Ana Bantanova, Zgorc Fran — Bela cerkev, Dolenjsko; Iva Mesčeva — Črneča vas pri Kostanjevici; Pequal Ciril — Ambrus, pošta Zagradec.

Največja slovenska hranilnica! MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA, Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela vlog koncem leta 1918 K 80.000.000— rezervnega zaklada „ 2.500.000—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima uvedene lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatnemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.

Avgusta Kolnikova — Radeče pri Zidarem mostu; Tratar Josip — Ljubljana; Gizela Sedlakova — Senturška gora, pošta Cerklje; Fanika Barbičeva-Cerovova — Sv. Križ pri Kostanjevici; Benedičič Ivan, Marija Benedičičeva — Skocijan pri Mokronogu; Marica Benedičičeva — Sinarjeta na Dolenjskem; Perko Lovro, Gostič Florijan, Mimi Rusova — Poljane nad Skofjo Loko; Marija Claricijeva — Novo mesto; Milena Kavčičeva, Minka Krajgerjeva — Mirna peč; Vidmar Anton — Catež; Albina Ahačičeva — Trebnje; Kavčič Fran — D. M. v Polju; Repovž Friderik, Skulj Fran — Ljubljana; Kozjak Fran, Ivana Simončičeva — Toplice pri Zagorju. Po 8 K: Pelko Matija, Fani Jančičeva — Toplice pri Zagorju. Po 6 K: Engelman Kristijan — Ljubljana; Josipina Ahačičeva — Dragatuš; Leopoldina Sircljeva, Ivana Groharjeva — Toplice pri Zagorju. Po 5 K: Mešiček Josip, Pišl Ivo, Drnovšek Franc, Hladnik Josip, Anka Mešičkova, Vilma Vertovškova, Sabina Megličeva, Justina Pustova, Pavla Drnovškova — Sevnica; Šerbak Ivan, Franica Podlesnikova — Dobje pri Planini; Semr Ivan — Lesce; Ela Hladnikova — Mirna peč; Helena Franketova — Brezje, pošta Dobrova pri Ljubljani; Korošec Jos. — Boh. Bela; Jakše Ivan, Bečica Jaksetova — Vransko. Po 4 K: Rudolfina Simončičeva — Toplice pri Zagorju; Minka Kobalova — Ljubljana (darovala za ogledovanje Učit. tiskarne). — Današnji izkaz 535 kron. Prej izkazanih 2945 K. Skupaj 3480 kron.

Ivan Petrič, Ljubljana-Sp. Šiška.

Listnica uredništva.

D. H. v St. T. pri K.: Opravičeno! Porabimo prihodnjic!

Jugoslavija 5: Prej se moramo informirati, potem Vam odgovorimo.

Sp. A. v P., Enako!

Več gradiva smo morali zaradi tesnega prostora odložiti do prihodnje številke.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonoeno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 28. februarja 1919 K 35.238-14.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

bo pričenši s 1. marcem 1919 obrestovala

hranilne vloge po 2%.

Naročajte in širite brošuro:

Načrt preustrojitve šolstva in narodne vzgoje

Sestavil odsek Zaveze jugoslovanskega učiteljstva za preustrojitev šolstva

Cena 2 K.

Naročila sprejema: Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.